

מסורת הש"ס

רש"י

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

ר"ן

ל"א

עין משפט
נר מצוה

ל"א א מ"י פ"ו מהל'
נדרים ה' ח סמג
לפון רמב"ט ט"ז סי'
רכה ספק ד:

תוספות

אמ"י עמוד. דקא
ממתי מדרסמ
הרגל: במקום שנוטלין
לכר: על הישיבה. לכן
אסור לבקר במסד אל
עמידה דלן נטולין שכן
מזה מותר במסד למטה
קעבד: על העמידה לא
בעי למשקל. כיון דמטה
הוא ויש לו לעשות במסד.
על הישיבה בעי למשקל
ואסור לעשות לו במסד:
דלא אדריה בחיותיה.
כלומר היט עממא דעומד
לאע"ג דלדריה מן בימיה
לא היה דעמו לאסור
עליו בימי לא לא נשכיל
חיותו לבקר: אמר
הבבלי. ולכן נשיבה
לא הוי חיותא שאפשר
למקור להיות בעמידה:
חלה בנו שואלו בשוק.
לאסור לכנס בימיה וכו'
שדרינן וכו' דנתינת
מתפרש כפי דמתי:
בשבתא לעורא ניהא.
דשרי לבקר הוא וכו'
אסור לחיותיה דבנו אדריה
אלא לשמול כי היכי
דלאכי שרי בעמידה
ה"נ בנו מותר בעמידה:
בשבת. דהני דמתי
בשכנסין מבקר אסור
ובתיבתא שכולה אסור הוה
ליה לטעם התנא הכרייתא
בעין דמתימין:

פירוש הרא"ש

אמ"י יושב נמי. דהנח
כבוד לא חשיב הנאה
לחומר על החולה דמטה
קא עבד וכו' החולה הנח
מדרסת הרגל חף על פי
שלא נכנס להנחמא אל
לנרקה החולה וכו' הנח
דריסה שלו אפי"ה דבר
חיותו הוא לאסור דריסה
כו': ובמקום שנוטלין שכן
על הישיבה. והוא עומד
במסד ומתול לו השכר
על מטהו: על העמידה
לא בעי למשקל. דנראה
במסד מזה ציבור ועל
למשקל כי טעם שכן עומד
ובטול מלחמיו: איבעית
אימא גזירה שבא ישהא
בישיבה. ובשכנסין מבקר
אסורין על החולה וכו'
נטולין שכן לא על הישיבה
ולא על העמידה וחס
ישהא בישיבה אימא הנאה
מכונה לחולה וצריך ליתן
שכן למי שיהיה אלל כל
כך: בשכנסין חיותא אסורין
על המבקר ולא אדריה
בחייתיה. ולא היה דעמו
שלא יהיה ממנו דבר
שחיותו מליה צו דייטי
ציקור חולה כי החולה
נראה מכל אדם המבקר
אלא שאר חיי נפש כגון
אכילה ושינה אינו יכול
לקבל ממנו: היינו דשאני
בין הוא לבנו. דמתימין בנו
אדריה: מ"ש הוא וב"ש
בנו. למה לא יבקרנו מעומד
הא מזה אסורה על החולה: מאי פסקא. שדך הכרייתא לטעם בענין זה:

במאי עסקינן. נכנס לבקר: אפילו יושב נמי. יהא מותר שהרי נכסי
חולה אין אסורין על המבקר ומותר ליהנות משלו: אי בשכנסין כו'.
ולחכי אינו יושב בישיבה שלא יהנה משלו: אפי' עומד. לא. דהנאה
היא לו שנהנה: ובמקום שנוטלין שכן על הישיבה. שכן שהולך לבקר
את החולה ויושב עמו לזוהמא ומשכירין
אותו: ואין נטולין. על העמידה.
ולחכי אינו יושב שם היה יושב שם
המבקר בנחם מותר היה לו שכרו
ומהנהו אם לא יטול שכן אצל עומד
הואיל ואין נטולין שכן על העמידה
מותר: מאי פסקא. דעל זה נטולין
שכן ולא על זה: על העמידה לא
צני למשקל. דעראי הוא דך הוא וכו'
בכל מקום ולהכי עומד אצל לא יושב
דכיון דליכא שכן [על העמידה] לא
מהני ליה כלל: ואיבעית אימא.
לעולם בשכנסין מבקר אסורין על
החולה ואפילו במקום שנוטלין
שכן על הישיבה. ודקאמרת אפי' יושב
נמי כדקאמר רבי שמעון בן אלעאי
לקמן (דף מ"ג): לענין שביעית. גזירה
שמה ישהא בעמידה הכא נמי שמה
ישהא בישיבה. ושהייה דישיבה ודאי
הנאה היא לחולה ולהכי לא ישב עמו.
ואי קשיא אפילו עומד נמי לא גזירה
שמה ישהא בעמידה הא לא קשיא
דהתם כיון דאכל מפירי דשדה תמן
למימר דלמא אגב דאכלי שיהיה תמן
אע"ג דקאי והכא דלא אכל משום הכי
קאי: (לא מלאמי יותר מזה הלשון וזהו
אמר ליה): למתירא. לעבודתו.
והואיל וק"ל יכול הרב לומר לעבד

במאי עסקינן אי בשכנסין מבקר אסורין על
חולה אפילו יושב נמי אי בשכנסין חולה
אסורין על המבקר אפי' עומד נמי לא אמר
שמואל "לעולם בשכנסין מבקר אסורין על
החולה ובמקום שנוטלין שכן על הישיבה
ואין נטולין שכן על העמידה מאי פסקא הא
קא משמע לן דאף במקום שנוטלין שכן על
הישיבה בעי למשקל על העמידה לא בעי
למשקל ואיבעית אימא. כדרבי שמעון בן
אליקים גזירה שמה ישהא בעמידה הכא נמי
גזירה שמה ישהא בישיבה עולא אמר לעולם
בשכנסין חולה אסורין על המבקר וכגון דלא
אדריה מן חיותיה אי הכי אפילו יושב נמי הא
אפשר בעמידה מיתבי חלה הוא נכנס
לבקר חלה בנו שואלו בשוק בשלמא לעולא
דאמר בשכנסין חולה אסורין על המבקר
וכגון דלא אדריה מן חיותיה שפיר אלא
לשמואל דאמר בשכנסין מבקר אסורין על
החולה מאי שנא הוא ומאי שנא בנו אמר
לך מתניתין בשכנסין מבקר אסורין על
החולה ברייתא בשכנסין חולה אסורין על
המבקר מאי פסקא אמר רבא. (אמר) שמואל
מתניתין

עשה עמי ואני וכו' אינה הנאה למודר אם זה מפרנס עצדיו: לפטומא
ענינא. דטעורה לשחיתא וטמאה לעבד כובדים: המודר הנאה
מהצד נכנס לבקר עומד אצל לא יושב. כדמפרש לקמן: אפילו
יושב נמי. להוי דהא מבקר מותר בנכסי חולה: אפילו עומד.
דהא אסור דדריסת הרגל: לעולם בשכנסין מבקר אסורין על החולה.
ומשום הכי עומד אצל לא יושב כדמפרש בגמרא: במקום שנוטלין
שכן על הישיבה. דהיושב לפני החולה משכר פורתא משום דקעבד
ליה לזוהמא בעלמא והלכך בישיבה אסור משום דקא מהני ליה ההוא
אגרא דניתיב לאיניש אחרינא דיתיב קמיה: אצל בעמידה דמותר.
משום דלא קמהני ליה ולא מדי דהא לא עבד למיתב אגרא אעמידה:
מאי פסקא. הא קמ"ל אע"ג דליכא דוכתא שנוטלין שכן על הישיבה
נטולין אצל לא על העמידה. והיינו טעמא דבעמידה מותר אצל לא
בישיבה כדאמר ר"ש בן אליקים בשליה פירקין. גבי שביעית: (תס"ר
כא"ן) שהרי עומד ואוכל. גזירה שמה ישהא בישיבה מרובה והוי
הנאה חולה. וא"ת נגזר בעמידה כי היכי דגורין התם בעמידה הא
לא קשה דאילו התם גזרי' בעמידה אצל הכא דלא מטיא ליה הנאה
בעמידה ליכא למיגזר שמה ירבה בעמידה אצל לא בישיבה שנוט
לה לישב גזירה שמה ישהא בישיבה: לעולם בשכנסין חולה אסורין
על המבקר. (י) וכשאין נטולין שכן על העמידה ולהכי מותר בעמידה
דהא לאו מן חיותיה נדר כדאמר לקמן כל המבקר את החולה גורם
לו שיחיה והכי מותר: הא אפשר בעמידה. מבקר בעמידה דמא
לא אדריה. אצל בישיבה אדריה: חלה הוא. המדיר מותר לבקר:
חלה בנו. מותר שואלו בשוק על עסקי בנו: היינו דשני בין הוא
לבנו. דאילו בשחלה הוא מותר ליכנס לשם דהא לא אדריה מן
חיותיה אצל כשחלה בנו אינו נכנס לבקר דהא ליכא חיותא דמדיר:
אלא לשמואל דאמר כו' מאי שנא הוא. דמותר ומ"ש בנו לאסור הכי
בעמידה ליכא הנאה כלל אלא ודאי בנכסי חולה אסורין על המבקר
מיירי וכדעולא וקשיא לשמואל: אמר לך שמואל כו' וברייא. מודיעא
זהא פליגנא עליה דאיהו מוקי לה בעומד אצל לא ביושב דהא אפשר בעמידה ואנא
חיותיה ל"ש עומד ול"ש יושב ודיקא נמי מדקתי סתמא חלה הוא נכנס לבקר אפי' יושב: מאי פסקא. דמתני' בשכנסין מבקר אסורין על החולה:
מתניתין

(א) (גמ' מיתר). (ב) מכלן
שיך לעיל סוף העמוד.
(ג) וגיטין י"ב. (ד) (ע"כ)
שיך לעמוד הקודם.
(ה) [מכלן] חזר לרש
העמוד. (ו) (דף מ"ג).
(ז) (דף מ"ג).

הגהות הב"ח

(א) גמ' דכרי שפעון
בן אליקים. י"ב סוף
דף מז ע"ב: (ב) רש"י
ד"ה אפילו עומד נמי
לא: (ג) ד"ה ואין נטולין
שכן על העמידה וכו'
שם המבקר מודר היה
שוכרו ומהנהו: (ד) ד"ה
על העמידה וכו' דך
הוא המבנה בכל מקום:
(ה) ד"ה ואיבעית אימא
ה"א עס ד"ה גזירה וכו'
הכא נמי גזירה שמה ישהא
וכי אגב דאכלי שיהיה תמן
אע"ג דקאי אבל הכא
דלא אכל לא שיהיה תמן
וקאי לא מצאתי יותר
מזה הלשון וזהו לשון
אחר למתיראם כ"ל
ומיתב משום הכי ומיתב
אמר ליה מתחם: (ו) ד"ה
אפי' עומד נמי דהא:
(ז) ד"ה מאי פסקא וכו' על
העמידה הס"ד ותס"כ מ"ה
רבא"א היינו טעמא וכו'
גבי שביעית הס"ד ותס"כ
מ"ה גזירה שמה ומיתב
חסר כאן שהרי עומד
ואוכל נמחק: (ח) בא"ד
דאילו התם לא גורין
בעמידה אלא משום
שהרי עומד ואוכל
אצל הכא דלא מטיא:
(ט) ד"ה לעולם בשכנסין
מבקר על המבקר
ולחכי מותר בעמידה ל"ל
ומיתב וכשאין נטולין שכן
על העמידה נטולין
הא אפשר בעמידה מבקר
בעמידה דמא לא אדריה
שאין נטולין שכן על
העמידה אצל בישיבה
אדריה הס"ד: (י) ד"ה
חלה בנו של מדיר וכו'
בנו הס"ד ותס"כ מ"ה
שפיר. היינו: